

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

KNIHOVNY OČIMA SVÝCH ZAMĚSTANCŮ

ŠETŘENÍ PRACOVNÍHO PROSTŘEDÍ V KNIHOVNÁCH

Projekt „Společným postupem sociálních partnerů k přípravě odvětví na změny důchodového systému – etapa II“

Registrační číslo projektu CZ.03.1.52/0.0/0.0/15_002/0001783

Konference „Současnost a budoucnost knihovnické profese“, Praha, 16.1.2019

REALIZACE

- ▶ Šetření proběhlo v roce 2017 dotazníkovou formou
- ▶ Za každou pozici 60 zaměstnanců
  - z toho 10 vedoucích pracovníků a 50 řadových pracovníků
- ▶ Celkově 180 knihovníků
- ▶ Zaměstnanci cca 20 knihoven
  - krajské, velké městské, několik menších městských knihoven

HODNOCENÍ

- ▶ Bodová škála 1 – 5
  - 1 = nejnižší (negativní)
  - 5 = nejvyšší (pozitivní)
- ▶ Hodnocení výroků uspořádaných podle jednotlivých témat
- ▶ Prostor pro slovní vyjádření respondentů ve druhé části (využila 1 / 5 dotázaných)

OBLAST PRACOVNÍHO PROSTŘEDÍ

- Podmínky na pracovišti 3,6
- Zázemí 3,6
- Pracovní výkon 3,4
- Vztahy na pracovišti 3,7

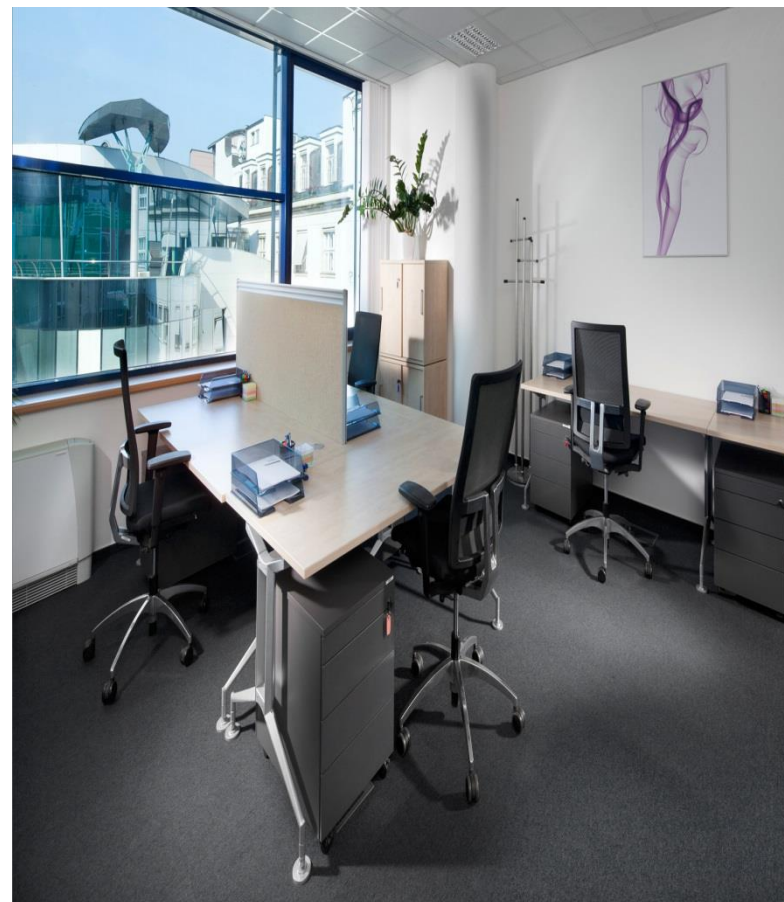
OBLAST FIREMNÍHO PROSTŘEDÍ

- Řízení a komunikace 3,2
- Image, kultura 3,8
- Benefity, ohodnocení 3,3

OBLAST ODVĚTVOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Prestiž, postavení ve společnosti 3,3
- Spolupráce, legislativa 3,5

PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ

PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ

- ▶ **Vybavení kanceláře (stůl, židle...)** 3,2
- ▶ Přiměřené fyzické pracovní prostředí (světlo, hluk, mikroklima..)" 3,3
- ▶ Dostatečný prostor pro výkon práce 3,6
- ▶ Odpovídající vybavení, pomůcky k dispozici 3,6
- ▶ Bezpečnost na pracovišti 3,6
- ▶ Kvalitní počítač a příslušenství 3,6
- ▶ **Práce v otevřeném prostoru je vyhovující** 3,7

ZÁZEMÍ

- ▶ **Mám k dispozici místo k odpočinku, oddechu, kde můžu strávit přestávku** 3,1
- ▶ Hygienické zařízení (WC, sprcha) 3,4
- ▶ Mám k dispozici kuchyňku (prostor, kde se mohu v klidu najíst) 3,7
- ▶ Mám k dispozici šatnu 3,7
- ▶ **Zařízení kuchyňky** 3,9

“Mimořádně špatné pracovní zázemí – minimální možnost pracovat soustředěně. Navzdory četným agendám, nemám žádné stálé místo na práci v zázemí. Většina činností (lektorování, katalogizace atd.) se odehrává v souběhu s prací u informačního pultu. Špatné zázemí pro oddech. Aby se stihla 30 minutová pauza, kolegové často jí ve stoje – málo židlí.”

PRACOVNÍ VÝKON

- ▶ **Pocit stresu** 2,9
- ▶ Zavedené pracovní procesy pomáhají v produktivitě práce 3,3
- ▶ Psychická zátěž způsobená směnným provozem a neustálým kontaktem s uživateli 3,4
- ▶ Školení jsou užitečná pro moji práci 3,7
- ▶ Fyzická zátěž je přiměřená 3,8
- ▶ **Moje práce mě naplňuje** 3,9

VZAHY NA PRACOVÍŠTI

- ▶ Na kolegy se mohu spolehnout 4,1
- ▶ S kolegy se vzájemně respektujeme 4,0
- ▶ Na pracovišti je přátelská atmosféra 4,0
- ▶ **S kolegy si pomáháme a spolupracujeme 4,3**

„Práce ve stmeleném kolektivu a přátelském prostředí, možnost soustavného vzdělávání.“

FIREMNÍ PROSTŘEDÍ

ŘÍZENÍ A KOMUNIKACE

- ▶ Spokojenost se stylem řízení knihovny 3,3
- ▶ Zásadní změny v organizaci jsou dobře komunikovány 3,3
- ▶ Můj nadřízený se zajímá o můj rozvoj 3,5
- ▶ Informovanost o cílech a směřování knihovny 3,5

IMAGE, KULTURA

- ▶ Naši zákazníci jsou s našimi službami spokojeni 3,9
- ▶ Ztotožnění s image knihovny 3,8
- ▶ Rozumím tomu, jak moje osobní pracovní cíle souvisí s cíli společnosti 3,7
- ▶ **Naše knihovna má dobrou pověst 4,0**

BENEFITY

- ▶ **Za svou práci jsem adekvátně platově ohodnocen/a** 2,6
- ▶ **Možnost kariéerního růstu** 2,9
- ▶ Jsem spokojen/a se zaměstnaneckými benefity 3,6
- ▶ Oceňuji možnosti vzdělávání, které mi firma nabízí 3,5
- ▶ **Pracuji v přátelském prostředí** 4,0

ODVĚTVOVÉ PROSTŘEDÍ

PRESTIŽ/POSTAVENÍ VE SPOLEČNOSTI

- ▶ **Finanční ohodnocení knihovnické profese je odpovídající** 2,0
- ▶ Knihovnická profese není ve společnosti příliš vysoce ceněna 2,9
- ▶ Jsem hrdý/hrdá na to, že jsem knihovník/knihovnice/pracuji v knihovně 3,9
- ▶ **Knihovny přispívá k rozvoji kultury a vzdělávání** 4,4

SPOUPRÁCE KNIHOVEN / LEGISLATIVA

- ▶ **Legislative dostatečně vymezuje prostor pro činnost knihoven** 3,0
- ▶ Školení nabízená krajskými a pověřenými knihovnami jsou přínosná 3,5
- ▶ Spolupráce mezi knihovnami je na dobré úrovni 3,6
- ▶ Informovanost v naší profesi je dostatečná 3,6
- ▶ Spolupráce knihoven v regionech přispívá k rozvoji menších knihoven 3,7

NADŘÍZENÍ vs. ŘADOVÍ ZAMĚSTNANCI

- ▶ Rozdílné hodnocení především v oblastech
  - ▶ Řízení a komunikace
  - ▶ Image a kultura
  - ▶ Spolupráce knihoven
- nadřízení hodnotí tato tvrzení lépe než pracovníci v podřízených pozicích

ROZDÍLY MEZI POZICEMI

KATALOGIZÁTOŘI

- ▶ hodnotí hůře
  - vztahy na pracovišti – „na pracovišti je přátelská, neformální atmosféra“ (3,5)
  - řízení a komunikace – „změny jsou dobře komunikovány“ (2,9)
- ▶ hodnotí lépe
  - Finanční ohodnocení (3,2)

KATALOGIZÁTOŘI

- ▶ *„Přehled o vycházející knižní produkci, celkový kulturní přehled, pestrost zpracovávaných dokumentů, průběžné vzdělávání...“*
- ▶ *„Klidná práce v dobrém prostředí, pevná pracovní doba“*
- ▶ *„Samostatnost a flexibilita“*
- ▶ *„Odcházím domů s čistou hlavou“*

X

- ▶ *„Jednotvárná, celodenní práce u počítače“*
- ▶ *„Množství pravidel“*
- ▶ *„Trpí záda a oči“*

REFERENČNÍ KNIHOVNÍCI

- ▶ Hodnotí hůře
  - Benefity – “mám možnost kariéerního růstu“ (2,5), „za svou práci jsem adekvátně platově ohodnocen“ (2)
  - Pracovní výkon – stres
- ▶ Hodnotí lépe
  - Pracovní prostředí – zázemí

REFERENČNÍ KNIHOVNÍCI

- ▶ *„Kontakt se čtenáři, přístup ke knihám“*
- ▶ *Naše práce je obohacující a pestrá“*
- ▶ *„Možnost být mezi lidmi, komunikovat, být užitečný. Vědomí, že práce má smysl. Práce není stereotypní, je pestrá. Příjemné prostředí. Dovolená. Jistota. Hodnoty.“*

X

„Častý stres, kontakt s problémovými uživateli.“

„Psychické vyčerpání a únava.“

„Práce či služby do pozdních odpoledních či večerních hodin.“

DĚTSKÝ KNIHOVNÍK

▶ Hodnotí lépe

- Vztahy na pracovišti – „na pracovišti je přátelská, neformální atmosféra“ (4,4)
- Image, kultura
- Prestiž/postavení ve společnosti – pověst knihovny, spokojenost uživatelů

DĚTSKÝ KNIHOVNÍK

- ▶ *„Přímý kontakt s dětmi a možnost působit na rozvoj čtenářských aktivit.“*
- ▶ *„Možnost být kreativní, součást místní komunity.“*
- ▶ *„Možnost stálého vzdělávání, osobního růstu.“*

X

„Nedostatek času na přípravu.“

„Nedostatek financí na různé akce pro děti.“

„Nízké finanční ohodnocení vzhledem k náročnosti na psychiku.“

Pozitiva knihovnické práce očima knihovníků

- ▶ Vysoký souhlas s těmito tvrzeními
- Veřejnost knihovny kladně hodnotí – přispívají k rozvoji vzdělání a kultury, zákazníci jsou se službami spokojeni, knihovna má dobrou pověst
- “Knihovna přispívá k rozvoji kultury a vzdělávání” – známka 4,5
- ▶ → moje práce má smysl
- „Práce mě naplňuje“, „Jsem hrdý/á na to, že jsem knihovník/knihovnice“

Pozitiva knihovnické práce očima knihovníků

- ▶ Vztahy na pracovišti
  - ▶ Malá fyzická zátěž
  - ▶ Možnost využít propracovaného systému vzdělávání
  - ▶ Bezpečné pracoviště
  - ▶ Zázemí (kuchyňka, vybavení)
-

Negativa knihovnické práce očima knihovníků

- ▶ Nesouhlas s tvrzeními
- Finanční ohodnocení
  - „Finanční ohodnocení knihovnické profese je odpovídající“ – známka 1,5
  - “Za svou práci jsem adekvátně platově ohodnocen“ – známka 2,3
- *„Tabulkové platy knihovníků jsou hluboko pod průměrnými platy... Kde pak mají mladí absolventi najít motivaci jít pracovat do knihovny, když při pohledu na tabulky vidí, že jejich plat bude jen o málo vyšší než je minimální mzda?“*

Negativa knihovnické práce očima knihovníků

- Malá možnost kariérního růstu
  - Špatná komunikace v organizaci
  - Chybí místo pro zaměstnance k odpočinku, ke trávení přestávek
  - Knihovníci ve službách pociťují stres
  - Nedostatečné zaměstnanecké benefity
  - Některé prvky pracovního prostředí
-

ZÁVĚRY

- V knihovnářských pracích především ženy ve středním a starším věku
- Špatné finanční ohodnocení kompenzuje pocit ze smysluplné práce – “práce jako poslání“
- Mladí absolventi oborů knihovnictví a informační vědy nastupují do lépe placených zaměstnání
- Jsou nutná opatření ze strany zaměstnavatele, která zvýší atraktivitu oboru – flexibilní formy práce, benefity, ergonomie, pracovní prostředí, firemní kultura a další

DĚKUJI ZA POZORNOST

Vladana Pillerová, NK ČR
vladana.pillerova@nkp.cz